

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового
інституту міжнародних відносин
ім. Б.Д.Гавришинна

Грига ВАЩУК

_____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Віс. проректора з науково-
педагогічної роботи

Віктор ОСТРОВЕРХОВ

_____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор
Навчально-наукового
інституту новітніх освітніх технологій
Святослав ПИТЕЛЬ

_____ 2023 р.

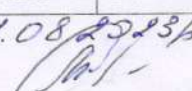
РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Технологія політичного процесу»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»
спеціальність 052 «Політологія»

Освітньо-професійна програма - «Міжнародні та регіональні політичні комунікації»

Кафедра політології та філософії

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг КПІЗ (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)
Денна	2	4	28	28	3	8	83	150	IV
Заочна	2	4	8	4			138	150	IV

31.08.2023р

Тернопіль – ЗУНУ
2023

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми підготовки галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальність 052 «Політологія», затвердженої Вченою радою ЗУНУ (протокол № 9 від 15. 06. 2022 р.)

Робочу програму склала: доцент, к. істор. н. **Мирослава ГУРИК**

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології та філософії протокол № 1 від 28.08. 2023 р.

Завідувач кафедри **Тетяна ЧОЛАЧ**

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності 052 «Політологія», протокол № 1 від 29. 08. 2023 р.

Голова групи забезпечення спеціальності **Олег РУДАКЕВИЧ**

Гарант ОП **Володимир ТОМАХІВ**

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Технологія політичного процесу»

1. Опис дисципліни Технологія політичного процесу»

Дисципліна «Політологія»	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 5	галузь знань 05“Соціальні та поведінкові науки”	Дисципліна циклу нормативних
Кількість залікових модулів – 3	спеціальність 052«Політологія»	Рік підготовки: <i>Денна – 2</i> Семестр: <i>Денна – 4</i>
Кількість змістових модулів – 2	Ступінь вищої освіти – Бакалавр	Лекції: <i>Денна – 28</i> Практичні заняття: <i>Денна – 28</i>
Загальна кількість годин – 150		Самостійна робота: <i>Денна – 83</i> <i>Тренінг, КПІЗ- 8</i> Індивідуальна робота : <i>Денна – 3</i>
Тижневих годин – 10 з них аудиторних – 4		Вид підсумкового контролю – залік

3. Програма навчальної дисципліни :«Технології політичного процесу»

Змістовний модуль I. Теоретико-методологічні аспекти прикладної політології: підходи та основні концепції

Тема 1. Теоретико-методологічні засади прикладної політології

Предметна область та функції прикладної політології. Мета прикладної політології. Фаза пізнавального циклу. Соціальна інженерія та сучасні політологічні технології. Поняття політичного проектування та конструювання. Класифікація методів прикладних досліджень політики. Прикладна політологія як сукупність аналітико-пізнавальних інструментів і технологічних процедур. Політичний аналіз. Процес прийняття політичних рішень. Технології спрямованого політичного впливу. Значення прикладної політології для державних та недержавних структур.

Література:

[1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 30]

Тема 2. Прикладні політичні технології

Політичні технології у політичній практиці. Особливості застосування політичних технологій. Політичні технології як інструмент політичної практики. Практичне використання політичних технологій

Література:

[3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 25, 26, 37, 38, 40]

Тема 3. Політичний процес (ПП). Типи ПП.

Підходи до визначення політичного процесу. Зміст політичного процесу. Конструювання політичної системи. Відтворення компонентів та ознак політичної системи. Прийняття та виконання політико-управлінських рішень. Контроль за функціонуванням та напрямком розвитку політичної системи. Структура політичного процесу. Режими протікання політичного процесу. Революція: поняття та фактори, що обумовлюють значну роль примусу в даному процесі. Параметри соціально-політичного фону ініціювання та протікання революції. Властивості, що відрізняють революцію від інших типів політичного процесу. Поняття та зміст реформи. Співвідношення перспектив революційного та реформістського перетворення суспільства. Поняття та специфіка повстання. Поняття та специфіка бунту. Заколот та путч: поняття та специфіка. Політична криза: поняття та фактори прояву. Неполітичні проблеми та політичні причини, що ініціюють кризовий розвиток. Політична компанія: поняття та фактори, що потребують уваги. Комунікативний вимір політичної компанії. Мітинг: поняття та його специфічні негативні моменти. Структура простору мітингу та фактори, що обумовлюють його специфіку. Заходи, що мають на меті послаблення ефекту мітингу. Демонстрація: поняття та специфіка. Страйк: поняття, причини, наслідки.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 4. Технологія артикуляції та агрегування інтересів.

Поняття, типи та фактори артикуляції інтересів. Групи інтересів. Тактика та методи діяльності групи тиску. Структура агрегування інтересів. Стили агрегування інтересів.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 5. Технології реалізації політичної влади.

Роль політичної еліти та лідерства у механізмі реалізації влади. Політична комунікація: поняття, функції, засади. Політична діяльність: сутність, стилі, депутатська діяльність. Технологія поділу єдиної політичної влади. Виконавча влада: масштаб компетентності та прийняття рішень.

Література:

[1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 30]

Тема 6. Політична участь (ПУ)

Політична участь: поняття та підходи інтерпретації. Причини включення індивіда в політику та суб'єкти політичної участі. Рівні та функції політичної участі. Політична участь в умовах демократії та ресурси участі. Форми політичної участі. Ступені інтенсивності політичної участі. Типи політичної участі. Поняття та джерела політичного протесту. Давньогрецькі мислителі про політичну участь. Погляд на політичну участь у 16 - поч.19 ст.. Погляд на політичну участь у 19-20 ст.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 31, 34, 36, 40]

МОДУЛЬ II.

Змістовний модуль II. Технології управління політичними процесами: прикладні аспекти

Тема 7. Технології іміджмейкерства

Позиціонування: сутність, операції "Унікальна політична пропозиція". Маніпулювання: сутність, рівні впливу, структура цілей психологічного впливу. Міфологізація: сутність, типи сучасних міфів. Принципові риси міфологічного повідомлення та види міфологічних образів, що використовуються у пропаганді. Емоціоналізація: сутність та шляхи імплантації емоцій у повідомленні. Формат: сутність. фактори оптимізації комунікації. Вербалізація: сутність, вимоги до вербальних продуктів та головні аспекти в використанні слави. Деталізація, акцентування інформації та архаїзації як технології іміджмейкерства. Заміна цілей, дистанціювання та візуалізація як технології іміджмейкерства. НЛМ та впровадження моделей сприйняття як технології іміджмейкерства. Головні параметри іміджевої компанії. Фактори оптимізації іміджевої компанії. Візуальний вимір комунікації: поняття та специфіка. Психологічні особливості візуальної комунікації. Національний вимір комунікації. Вади іміджевих стратегій та їх специфіка. Модель іміджевої компанії. Специфіка пропаганди та її співвідношення з перевагами пересічної людини. Характеристика прийомів, використовуваних у пропаганді.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 31, 34, 36, 40]

Тема 8. Технології прийняття та впровадження політичних рішень

Рішення як раціональний вибір альтернативи та ідеальна модель політичної дії. Інституційні процедури, типи та засади прийняття рішень. Базові моделі прийняття політичних рішень. Особливості прийняття рішень в державних та суспільних організаціях. Ієрархія властних повноважень, соціальних інтересів та "державних цілей" в процесі прийняття державного рішення. Агенти рішень. Цикл, етапи та процедури прийняття політичних рішень. Головні етапи прийняття політичного рішення. Цикли підготовки, прийняття та реалізації державних рішень. Аналіз проблемної ситуації. Засоби блокування та обліку соціальних проблем в політичному рішенні. Формування політичних цілей та визначення соціальних обмежувачів управлінського рішення. Облік обмеженості ресурсів та ліміту часу при підготовці варіантів рішень. Вибір "стандартного", "інноваційного" та оригінального виду рішення. Методи звернення до прецедентів. Формування "крайніх" та "проміжних" рішень. Опис очікуваних переваг та недоліків варіантів політичного рішення. Оцінка вірогідності реалізації рішень та вимір їх переважності.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 9. Технології та процедури лобіювання в політичному процесі

Сутність та трактовка лобіювання в політичній науці. Об'єкт та предмет лобістської діяльності. Суб'єкт лобіювання. Легітимність лобіювання. Психологія лобіювання. Формування суб'єкта пріоритетних політичних інтересів та визначення і предмета лобіювання. Механізм та процедура прийняття лобіюємого політичного рішення. Пріоритети, сценарії та ресурси лобіювання. Механізм нейтралізації лобістської діяльності.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 25, 35, 36, 40, 43, 50]

Тема 10. Технології регулювання політичних конфліктів

Поняття політичного конфлікту та специфіка його регулювання. Умови виникнення політичних конфліктів. Вплив соціокультурного та соціопсихологічного середовища на протікання та динаміку політичного конфлікту. Свідоме регулювання конфліктів як засіб політичного маневрування. Учасники конфлікту: стратегії, ресурси та інтереси. Етапи розвитку конфлікту. Засоби та форми регулювання політичних конфліктів. Рівні динаміки соціальної напруги в конфлікті. Типи стратегії в політичному конфлікті. Роль медіатора в вирішенні конфліктів у політиці. Методи зниження конфліктності. Шляхи попередження повторення політичних конфліктів.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 25, 35, 36, 40, 43, 50]

Тема 11. Технології проведення політичних переговорів та консультацій

Переговори як засіб урегулювання розбіжностей сторін. Специфіка внутріполітичних та міжнародних переговорів. Соціокультурні аспекти організації переговорів та консультацій, психологічна атмосфера їх проведення. Структура та "правила гри" процесу політичних переговорів. Характеристика учасників переговорного процесу. Предметне поле, цілі, форми, методи та результати діяльності учасників переговорів. Специфіка структури політичних консультацій. Головні фази проведення політичних переговорів. Типи переговорних ситуацій. Психологічні прийоми та емоційне маніпулювання. Аналіз позитивних підсумків та затрат переговорного процесу та оцінка ефективності використаної стратегії та тактики.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 25, 35, 36, 40, 43, 50]

Тема 12. Технологія організації виборчої кампанії

Правила, яких повинен дотримуватись кандидат. Вимоги до кандидата. Вербальні та не вербальні фактори виступу. Технологія написання промови кандидата. Фактори успішного виступу. Форми участі родини кандидати у компанії. Засоби залучення членів родини до роботи на кандидата. Штаб як офіс. Система безпеки штабу. Принципи організації роботи штабу. Критерії оцінки потенціального претендента в команду. Керівник компанії, довірені особи, "кухонний кабінет". Аналітичний центр та казначей компанії. Юрисконсульт та керівник штабу. Секретаркоординатор та організаційний представник кандидата. Керівники добровольців та агітаторів. Прес-секретар. Керівник спеціальних проектів. Спектр доручаємих добровольцям робіт та засоби їх утримання. Коло обов'язків агітатора та десятника. Комплекс потрібних агітатору знань. Структура агітаційної розмови. Визначення необхідної кількості агітаторів. Програма "в кожні двері" та зустрічі за містом проживання. Бліц-зустрічі та виступи перед трудовими колективами. Свята та концерти. Обов'язки спостерігача та принципи їх розстановки. Повідомлення про інцидент та звіт спостерігача. Головні види порушень процедури виборів

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 25, 35, 36, 40, 43, 54, 55, 60]

**1. Структура залікового кредиту дисципліни
«Технологія політичного процесу»
денна форма навчання**

	Кількість годин				Контрольні заходи
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Індивідуальна робота	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні аспекти прикладної політології: підходи та основні концепції					
Тема 1. Теоретико-методологічні засади прикладної політології	4	4	7		
Тема 2. Прикладні політичні технології	2	2	7		
Тема 3. Політичний процес (ПП). Типи ПП	2	2	7	1	
Тема 4. Технологія артикуляції та агрегування інтересів	2	2	7	1	
Тема 5. Технології реалізації політичної влади.	2	2	7		
Тема 6. Політична участь (ПУ)	2	2	7	1	
Змістовий модуль 2. Технології управління політичними процесами: прикладні аспекти					
Тема 7. Технології іміджмейкерства	2	2	7		
Тема 8. Технології прийняття та впровадження політичних рішень	2	2	7		
Тема 9. Технології та процедури лобювання в політичному процесі	2	2	7		
Тема 10. Технології регулювання політичних конфліктів	2	2	7		
Тема 11. Технології проведення політичних переговорів та консультацій	2	2	7		
Тема 12. Технологія організації виборчої кампанії	2	2	7		
Всього	28	28	83	3	

5. Тематика практичних занять

Змістовий модуль 1. . Теоретико-методологічні аспекти прикладної політології: підходи та основні концепції

Семінарське заняття №1

Тема 1. Теоретико-методологічні засади прикладної політології

Питання семінару:

1. Предметна область та функції прикладної політології.
2. Соціальна інженерія та сучасні політологічні технології.
3. Поняття політичного проектування та конструювання.
4. Політичний аналіз. Процес прийняття політичних рішень.
5. Технології спрямованого політичного впливу.

Література:

[1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 15, 17, 18, 30]

Тема 2. Прикладні політичні технології

Мета: проаналізувати політичні технології у політичній практиці, особливості застосування політичних технологій. Розкрити суть політичних технологій як інструменту політичної практики, практичного використання політичних технологій

Питання семінару:

1. Політичні технології у політичній практиці.
2. Особливості застосування політичних технологій.
3. Політичні технології як інструмент політичної практики.
4. Практичне використання політичних технологій

Література:

[3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 13, 25, 26, 37, 38, 40]

Тема 3. Політичний процес (ПП). Політичний процес (ПП).

Питання семінару:

1. Підходи до визначення політичного процесу. Зміст політичного процесу.
2. Конструювання політичної системи. Відтворення компонентів та ознак політичної системи.
3. Прийняття та виконання політико-управлінських рішень.
4. Контроль за функціонуванням та напрямком розвитку політичної системи.
5. Структура політичного процесу. Режими протікання політичного процесу.
6. Мітинг: поняття та його специфічні негативні моменти. Структура простору мітингу та фактори, що обумовлюють його специфіку. Заходи, що мають на меті послаблення ефекту мітингу.
7. Демонстрація: поняття та специфіка. Страйк: поняття, причини, наслідки.
8. Революція: поняття та фактори, що обумовлюють значну роль примусу в даному процесі.
9. Поняття та зміст реформи. Співвідношення перспектив революційного та реформістського перетворення суспільства.
10. Поняття та специфіка повстання. Поняття та специфіка бунту. Заколот та путч: поняття та специфіка.
11. Політична криза: поняття та фактори прояву. Неполітичні проблеми та політичні причини, що ініціюють кризовий розвиток.
12. Політична компанія: поняття та фактори, що потребують уваги. Комунікативний вимір політичної компанії.

Література:

[1, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 15, 18, 20, 28, 33]

Тема 3. Технологія артикуляції та агрегування інтересів.

Мета: проаналізувати поняття, типи та фактори артикуляції інтересів, тактики та методів діяльності групи тиску. структури та стилів агрегування інтересів.

Питання семінару:

1. Поняття, типи та фактори артикуляції інтересів.
2. Групи інтересів. Тактика та методи діяльності групи тиску.
3. Структура агрегування інтересів.
4. Стилї агрегування інтересів.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 4. Технології реалізації політичної влади.

Мета: проаналізувати роль політичної еліти та лідерства у механізмі реалізації влади, розкрити суть поняття «політична комунікація», її функції, засади. Охарактеризувати політичну діяльність: сутність, стилї, депутатську діяльність, технологію поділу єдиної політичної влади.

Питання семінару:

1. Роль політичної еліти та лідерства у механізмі реалізації влади.
2. Політична комунікація: поняття, функції, засади.
3. Політична діяльність: сутність, стилї, депутатська діяльність.
4. Технологія поділу єдиної політичної влади.
5. Виконавча влада: масштаб компетентності та прийняття рішень.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 31, 34, 36, 40]

Тема 6. Політична участь (ПУ).

Питання семінару:

1. Політична участь: поняття та підходи інтерпретації. Причини включення індивіда в політику та суб'єкти політичної участі.
2. Рівні та функції політичної участі. Політична участь в умовах демократії та ресурси участі.
3. Форми політичної участі. Ступені інтенсивності політичної участі. Типи політичної участі.
4. Поняття та джерела політичного протесту.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 7. Технології іміджмейкерства.

Питання семінару:

1. Позиціонування: сутність, операції. "Унікальна політична пропозиція".
2. Маніпулювання: сутність, рівні впливу, структура цілей психологічного впливу.
3. Міфологізація: сутність, типи сучасних міфів. Емоціоналізація: сутність та шляхи імплантації емоцій у повідомленні.
4. Формат: сутність. фактори оптимізації комунікації.

5. Вербалізація: сутність, вимоги до вербальних продуктів та головні аспекти в використанні слави.
6. Деталізація, акцентування інформації та архаїзації як технології іміджмейкерства.
7. Головні параметри іміджевої компанії.
8. Національний вимір комунікації.
9. Специфіка пропаганди та її співвідношення з перевагами пересічної людини.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 31, 34, 36, 40]

Тема 8. Технології прийняття та впровадження політичних рішень

Питання семінару:

1. Рішення як раціональний вибір альтернативи та ідеальна модель політичної дії.
2. Інституційні процедури, типи та засади прийняття рішень.
3. Агенти рішень.
4. Цикл, етапи та процедури прийняття політичних рішень.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 9. Технології та процедури лобіювання в політичному процесі.

Питання семінару:

1. Сутність та трактовка лобіювання в політичній науці.
2. Об'єкт та предмет лобістської діяльності. Суб'єкт лобіювання.
3. Легітимність лобіювання.
4. Психологія лобіювання. Формування суб'єкта пріоритетних політичних інтересів та визначення і предмета лобіювання.
5. Механізм та процедура прийняття лобіюємого політичного рішення.
6. Пріоритети, сценарії та ресурси лобіювання.
7. Механізм нейтралізації лобістської діяльності.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 10. Технології регулювання політичних конфліктів.

Питання семінару:

1. Поняття політичного конфлікту та специфіка його регулювання.
2. Свідоме регулювання конфліктів як засіб політичного маневрування. Учасники конфлікту: стратегії, ресурси та інтереси.
3. Етапи розвитку конфлікту. Засоби та форми регулювання політичних конфліктів.
4. Рівні динаміки соціальної напруги в конфлікті.
5. Типи стратегії в політичному конфлікті.
6. Роль медіатора в вирішенні конфліктів у політиці. Методи зниження конфліктності. Шляхи попередження повторення політичних конфліктів.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 25, 29, 30, 35, 39, 42]

Тема 11. Технології проведення політичних переговорів та консультацій.

Питання семінару:

1. Переговори як засіб урегулювання розбіжностей сторін.
2. Специфіка внутріполітичних та міжнародних переговорів.

3. Соціокультурні аспекти організації переговорів та консультацій, психологічна атмосфера їх проведення.
4. Структура та "правила гри" процесу політичних переговорів. Предметне поле, цілі, форми, методи та результати діяльності учасників переговорів. Специфіка структури політичних консультацій.
5. Головні фази проведення політичних переговорів.
6. Типи переговорних ситуацій. Психологічні прийоми та емоційне маніпулювання.
7. Аналіз позитивних підсумків та затрат переговорного процесу та оцінка ефективності використаної стратегії та тактики.

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 25, 35, 36, 40, 43, 50]

Тема 12. Технологія організації виборчої кампанії.

Питання семінару:

1. Правила, яких повинен дотримуватись кандидат. Вимоги до кандидата.
2. Вербальні та не вербальні фактори виступу. Технологія написання промови кандидата. Фактори успішного виступу.
3. Форми участі родини кандидати у компанії. Засоби залучення членів родини до роботи на кандидата.
4. Штаб як офіс. Система безпеки штабу. Принципи організації роботи штабу.
5. Критерії оцінки потенціального претендента в команду. Керівник компанії, довірені особи, "кухонний кабінет".
6. Аналітичний центр та казначей компанії. Юрисконсульт та керівник штабу. Секретаркоординатор та організаційний представник кандидата. Керівники добровольців та агітаторів. Прес-секретар. Керівник спеціальних проєктів.
7. Спектр доручаємих добровольцям робіт та засоби їх утримання. Коло обов'язків агітатора та десятника. Комплекс потрібних агітатору знань. Структура агітаційної розмови. Визначення необхідної кількості агітаторів.
8. Програма "в кожні двері" та зустрічі за містом проживання. Бліц-зустрічі та виступи перед трудовими колективами. Свята та концерти.
9. Обов'язки спостерігача та принципи їх розстановки. Повідомлення про інцидент та звіт спостерігача. Головні види порушень процедури виборів

Література:

[1, 3, 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12, 13, 20, 25, 35, 36, 40, 43, 54, 55, 60]

6.Тренінг, КПЗ

Навчальний тренінг: вимоги та умови проведення

Тренінг є ретельно спланованим процесом надання чи поповнення знань, відпрацювання умінь і навичок, зміни чи оновлення певних ставлень, поглядів і переконань. Тренінг орієнтований на запитання та пошук.

Взірець тренінгу:

« СЕЛФБРЕНДИНГ ».

Тренінг проводиться для тих, хто прагне сформувати в собі лідерські якості та навчитися приймати відповідальні рішення, ставити цілі та розробляти стратегію їх реалізації, працювати в команді, бути впевненим в собі та досягати успіху в політичній діяльності.

Мета:

- Визначитись, як сформувати в собі лідерські якості, позначити мрії та цілі, вибудувати пріоритети.
- Розробити практичний план досягнення намічених цілей.
- Озброїтись вірою в себе, у свій успіх.
- Дізнатися психологічні механізми розвитку мотивації досягнення і самоконтролю.

Цільова аудиторія:

- Молоді, активні, амбітні, цілеспрямовані юнаки і дівчата.
- Хто мріє і хоче реалізувати себе як політичного лідера.
- Хто ставить перед собою цілі і має намір обов'язково їх досягнути.
- Хто не хоче витратити дорогоцінний час.
- Хто хоче бути успішним і корисним.

Методика проведення:

• **Дискусія** – вільний вербальний обмін знаннями, ідеями чи думками між тренером та учасниками групи.

• Дискусія як метод тренінгу, зазвичай обмежується одним питанням чи темою, та будується в певній послідовності. Дискусія у багатьох випадках зачіпає емоційну сферу учасників групи, однак вона не повинна перетворюватись у гарячу суперечку. Важливим елементом дискусії є демонстрація своїх поглядів на те чи інше питання; в ході дискусії повністю виключається можливість перебивати один одного: говорить один – решта слухають. Роль тренера при проведенні дискусії найбільш наближена до ролі посередника. Він слідкує за активністю учасників. Наприкінці дискусії він узагальнює основні пункти, висловлені групою, та підсумовує усі досягнуті висновки.

Завдання тренінгу:

- Пізнавати себе, свої мрії, цілі, таланти, свою унікальність і призначення в житті.
- Планувати, визначати цілі, вчитися їх досягати.
- Шукати і знаходити в собі ресурси і потенціал для досягнення всіх поставлених цілей.
- Позначати завдання і цілі на найближчий рік, п'ять і десять років.

Програма тренінгу.

1. Що таке політичне лідерство?
2. Які риси характеру необхідні політичному лідеру?
3. Що таке ціль? Чим мрія відрізняється від цілі?
4. Як дізнатися, чого хочеш і визначити для себе цілі?
5. Закони ціледосягнення - які цілі досягаються, а які ні?
6. Правила правильної постановки цілей.
7. Як досягати своїх цілей, а не чужих?
8. Що нам заважає досягати цілей?
9. Основні принципи ціледосягнення - алгоритм досягнення цілей, етапи.
10. Мотивація досягнення – чому твоя ціль повинна стати дійсністю!
11. Як запрограмувати себе на успіх?
12. Як вибудувати життєві пріоритети.
13. Ефективні прийоми самоконтролю і самомотивації.
14. Скільки повинно бути цілей? Управління цілями.
15. Як все встигати, розвиватися одночасно в декількох напрямках і досягати цілей. Управління собою і часом.
16. Основні ресурси для досягнення цілей, як зробити так щоб оточення і Всесвіт сприяли тобі.

Учасникам тренінг допоможе:

- вміти розставляти пріоритети та відділяти важливе від другорядного;
- ефективно планувати свій час, ставити мету, розбивати її на задачі;
- ефективно та вільно спілкуватись;
- знайти у собі ресурси для життя, вміння розуміти краще людей та самого себе;

- навчитись методам, що допоможуть бути успішними у всіх сферах життя;
- розширити діапазон сприйняття себе;
- посилити позитивний образ власної особистості;
- підвищити відповідальність за власні думки, почуття та дії.
- ефективно вести себе на співбесіді;
- вміти ставити собі кар'єрні цілі;
- вміти налагоджувати відносини в новому колективі.

КПЗ дозволяє студентам опанувати необхідні практичні навички при вирішенні конкретних практичних завдань, розвитку навичок самостійної роботи й оволодіння методикою ведення наукових досліджень, пов'язаних з темою КПЗу.

Метою виконання КПЗу є: закріплення, поглиблення і узагальнення знань, отриманих студентами під час набуття теоретичних і практичних навичок і їхнього використання у своїй професійній діяльності. При виконанні КПЗу студент повинен продемонструвати вміння в сфері науково-дослідної діяльності, роботи з готовими матеріалами, вміння творчого й оригінального вирішення поставлених завдань.

КПЗ виконується самостійно кожним студентом на основі опрацьованої літератури. КПЗ оформляється у відповідності до встановлених вимог.

КПЗ повинен містити наступні розділи:

1. Титульний аркуш містить:

- назву університету;
- назву кафедри;
- назву навчальної дисципліни;
- номер академічної групи;
- дату подачі РГР викладачеві на перевірку - день, місяць, рік.

2.Зміст.

3.Вступ. Вступ розкриває сутність, стан наукового завдання і його значення. Тут же вказують мету й завдання дослідження.

4. Основна частина. Розкриває наукове дослідження і відповідає обраній темі, вступу й висновкам роботи.

5. Висновки. У висновках вказують результати, отримані при проведенні дослідження, пропозиції або рекомендації щодо вирішення поставленого завдання відповідно до результатів дослідження.

6. Список літератури. Джерела розміщують за абеткою прізвищ авторів або заголовків. Оформлення відбувається в такому порядку:

- нормативно-правові акти (Конституція України, Закони, ГОСТ, ДСТУ й т.д.);
- використана література (у т. ч. періодична);
- література на іноземних мовах;
- Інтернет джерела з обов'язковою позначкою, яка інформація міститься на цьому сайті (порталі). Не припустиме посилання пошуків на сайти.

7. Вимоги до оформлення. Шрифт Times New Roman, 14, полуторний інтервал; поля: верхнє й нижнє – 20 мм, лівє - 25 мм, правє - 15 мм.

Варіанти КПЗ з дисципліни «ТЕХНОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОЦЕСУ»

1. Адміністративно-територіальна реформа як елемент демократизації українського суспільства.
2. Аналіз сучасних політичних процесів та їх вплив на політичну реформу України.
3. Грузино-осетинський конфлікт: передумови та причини виникнення.
4. Демократична сутність сучасних суспільно-трансформаційних процесів: загальне та особливе.
5. Інституціональний розвиток політичної системи сучасної України: загальне та особливе.
6. Інституціональні особливості політичної системи України й виборчі технології: проблема взаємозв'язку.

7. Конституційні засади становлення та розвитку політичної системи України.
8. Міжнародно-політичний конфлікт як основа сучасного політичного життя суспільства.
9. Передвиборчі програми політичних партій та практика парламентсько-урядової коаліції: порівняльний аналіз.
10. Політико-адміністративна система сучасної України та її відповідність засадам демократії.
11. Політична реформа в Україні та основні етапи її здійснення.
12. Політична система України: особливості реформування після "помаранчевої революції".
13. Політичні партії: історія, сучасність та перспективи розвитку.
14. Політичні процеси: симетричний, асиметричний та нейтральний розвиток.
15. Реформування політичних інститутів в умовах інтеграції України до ЄС.
16. Ризики надуживання політичною свободою громадських об'єднань.
17. Сталий розвиток суспільства: аналіз політичних передумов.
18. Сучасне управління політичними процесами: структурно-функціональний аналіз.
19. Сучасні засоби й методи дослідження політичного процесу та особливості політичного маркетингу в незалежній Україні.
20. Технології та механізми управління політичними процесами за умов демократизації суспільства.
21. Управління політичними процесами в Україні: проблеми, суперечності та перспективи розвитку.
22. Управління політичними процесами: регіональна специфіка.
23. Феномен "української помаранчевої революції": соціально-політична сутність та уроки для демократії.
24. Функціональні, соціально-психологічні та організаційно-правові особливості здійснення політичного менеджменту в Україні.

7. Самостійна робота

№ п/п	Тематика	К-сть годин
1	Структура та "правила гри" процесу політичних переговорів. Предметне поле, цілі, форми, методи та результати діяльності учасників переговорів.	7
2	Роль медіатора в вирішенні конфліктів у політиці. Методи зниження конфліктності. Шляхи попередження повторення політичних конфліктів.	7
3	Психологія лобіювання. Формування суб'єкта пріоритетних політичних інтересів та визначення і предмета лобіювання.	7
4	Методика багатокритеріального вибору рішення в умовах дефіциту політичної інформації. Визначення та легітимація єдиного рішення.	7
5	Політична компанія: поняття та фактори, що потребують уваги. Комунікативний вимір політичної компанії.	7
6	Інституційні процедури, типи та засади прийняття рішень. Агенти рішень.	7
7	Міфологізація: сутність, типи сучасних міфів. Емоціоналізація: сутність та шляхи імплантації емоцій у повідомленні.	7
8	Вибір "стандартного", "інноваційного" та оригінального виду рішення. Методи звернення до прецедентів.	7
9	Деталізація, акцентування інформації та архаїзації як технології іміджмейкерства	7
10	Деталізація, акцентування інформації та архаїзації як технології іміджмейкерства	7
11	Типи переговорних ситуацій. Психологічні прийоми та емоційне	7

	маніпулювання.	
12	Лінійна" модель циклу політичного управління	7
	Разом:	83

8. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Технологія політичного процесу» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- стандартизовані тести;
- поточне опитування;
- залікове модульне тестування та опитування;
- оцінювання результатів КПЗ;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- ректорська контрольна робота;
- екзамен;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

9. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Технологія політичного процесу» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КПЗ, враховуючи поточне опитування)
30%	40%	30%
9 тиждень	15 тиждень	17 тиждень

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90–100	Відмінно	A (відмінно)
85–89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

10. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

№	Найменування	Номер теми
---	--------------	------------

1.	Мультимедійні засоби	1.-11
----	----------------------	-------

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ:

11. Основна навчальна література

1. *Атаманчук Г., Гірник А.* Політичний менеджмент. Теорія та практика політтехнологій. - Вид. 2-ге, випр. та допов. - Рівне: Перспектива, 2018. 296 с.
2. *Бєбик В.М.* Політичний маркетинг і менеджмент. К.: МАУП, 2018. 144 с.
3. *Головатий М.Ф.* Політичний менеджмент: Навч. посіб. -К.: МАУП, 2018. 264 с.
4. *Основи демократії: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За заг. ред. А.Колодій.* К.: Вид-во "Ай Бі", 2018. 684 с.
5. *Політичні інститути та процеси в умовах трансформації українського суспільства: Навч. посіб. / За заг. ред. А.М.Пойченка, В.А.Ребкала.* О.: ОРІДУ НАДУ, 2019. 416 с.
6. *Політичні партії як суб'єкт формування політико-управлінської еліти в умовах політичної модернізації: Навч. посіб. / НАДУ.* К.: Парлам. вид-во, 2018. 416 с.
7. *Політологія.* - Кн. перша: Політика і суспільство; Кн. друга: Держава і політика / А.Колодій, Л.Климанська, Я.Космічна. 2-ге вид., перероб. та допов. К.: Ельга; Ніка-Центр, 2019. 272 с.
8. *Ребкало В.А., Шкляр Л.Є.* Політичні інститути в процесі реформування системи влади. - К.: Вид-во НАДУ; Міленіум, 2003. 172 с.
9. *Шахов В.А.* Державно-владні відносини. К.: Вид-во НАДУ, 2018. 82 с.

Допоміжна література

1. *Биковець В.* Групи інтересів у процесі взаємодії громадянського суспільства і держави // Вісн. Київ. нац. торг.-екон. унту. Спецвипуск. 2018. № 3. С. 5-10.
2. *Богданова В.Є.* Теорія та практика політичного консультування в Україні в контексті розвитку демократичних інституцій // *Український соціум: Монографія / Нац. ін-т стратег. дослідж.* - К.: Знання України, 2018. С. 728-733.
3. *Будіянський М.Ф.* Правова конфліктологія: Навч. посіб. / М.Ф.Будіянський, С.І.Дмитрієва, А.О.Дмитрієв. - О.: Астропринт, 2019. 120 с.
4. *Бутирська Т.О.* Державне будівництво: стан, суперечності, перспективи розвитку в Україні: Монографія. - К.: Вид-во НАДУ, 2018.
5. *Влада і громада: співпраця влади і громадськості у вирішенні місцевих проблем / А.Ткачук, В.Артеменко, Р.Рукомеда.* К.: Ін-т громадян. сусп-ва, 2019. - 88 с.
6. *Воронов І.О.* Людина і політика. У пошуках гуманістичної альтернативи: Монографія. - К.: Генеза, 2018. 320 с.
7. *Габермас Ю.* Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство. - Л.: Літопис, 2019. 318 с.
8. *Головатий М.Ф.* Соціологія політики. К.: МАУП, 2019. 324 с.
9. *Гонюкова Л.В., Логунова М.М. та ін.* Суспільно-політичні реформи. - К.: Міленіум, 2003. - 196 с.
10. *Григор О.О.* Основні аспекти теоретико-методологічного аналізу концепції інформаційного суспільства // Вісн. УАДУ. - 2003. № 2. - С. 456-463.
11. *Гроховски М., Бен-Гера М.* Как стать хорошим советником по стратегическим вопросам: Пособие. - Братислава: NISPAcee, 2002.
12. *Держава і громадянин: шлях до співпраці: Наук.-метод. матеріали з питань організації громад. слухань / Уклад.: Е.А.Афонін, Л.В.Гонюкова.* - К.: Вид-во НАДУ, 2006. - 84 с.
13. *Державна політика: аналіз і впровадження в Україні: Автореф. дис. ... д-ра наук. з держ. упр.: 25.00.01 / В.В.Тертичка; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України.* - К., 2004. - 36 с.
14. *Древаль Ю.* Політична реформа: вдосконалення політичних інститутів чи... з пастки в пастку // Віче. - 2005. - № 2. - С. 7-10.

15. *Захарченко П., Циганов О., Каплан Ю.* Політичний процес в Україні: особливості переходу до парламентської республіки // Віче. - 2005. - № 4. - С. 32-34.
16. *Золотухін Е.В.* Політичний маркетинг в сучасній Україні: Автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Дніпропетр. нац. ун-т. Д., 2008. - 16 с.
17. *Льчишин Л.* Політичний процес: сутність та методологія дослідження в зарубіжній політичній науці // Вісн. Львів. ун-ту. 2005. - Вип. 8. - С. 239-246. - (Сер.: Філософські науки).
18. *Клюєнко Е.* Політична участь: теорія, методологія та вимірювання з застосуванням методу шкалограмування за Гурманом // Соціологія: теорія, методи, маркетинг. - 2005. - № 4. - С. 46-73.
19. *Колодій А., Климаська Л., Космина Я., Харченко В.* Політологія: Підруч. для вищ. закл. освіти. - К.: Ельга-Н, 2000. - 582 с.
20. *Колодюк А.В.* Теоретичне обґрунтування поняття та виникнення інформаційного суспільства // Борисфен. - 2004. - № 11. С. 18-19.
21. Конфліктологія та теорія переговорів: Підручник / Є.Тихомирова, С.Постоловський. - Рівне: Перспектива, 2007. - 389 с.
22. Конфліктологія: Підручник / За ред. Л.М.Герасіної, М.І.Панова. - Х.: Право, 2002. - 256 с.
23. *Кочубей Л.О.* Вибірчі технології: Навч. посіб. - К.: Укр. центр політ. менеджменту, 2008. - 332 с. - (Б-ка журн. "Політичний менеджмент").
24. Кроки до громадянського суспільства. Постмайданове громадянське суспільство України: уроки для країни і світу / За ред. В.П.Рубцова, А.В.Шестакової, В.О.Рябенка. - К.: Укр. Всесвіт. Координац. Рада, 2006. - 300 с.
25. *Михальченко Н.* Украинское общество: трансформация, модернизация или лимитроф Европы? - К.: Ін-т соціол. НАНУ, 2001. 440 с.
26. *Нагаєв В.М.* Конфліктологія: Курс лекцій (модульний варіант). - К.: Центр навч. л-ри, 2004. - 198 с.
27. *Наріжний Д.Ю.* Аналіз політичних технологій та особливостей їх застосування в транзитивному суспільстві: Автореф. дис. ... канд. політ. наук: 23.00.02 / Д.Ю.Наріжний; Дніпропетр. нац. ун-т. - Д., 2004. - 19 с.
28. Наука. Влада. Політика / Ін-т політ. і етнонац. дослідж. ім. І.Ф.Кураса НАН України; Редкол.: М.І.Михальченко (голова) та ін. - К.: Знання України, 2008. - 240 с.
29. *Недбай В.В.* Відмінні риси інформаційного суспільства // Актуальні проблеми політики: Зб. наук. пр. - О.: Юрид. л-ра, 2003. Вип. 17. - С. 277-285.
30. Оптимізація взаємодії політичного керівництва та державного управління в умовах модернізації політико-адміністративної системи України: Автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01 / В.В.Токовенко; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2004. - 36 с.
31. Основи демократії: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / За заг. ред. А.Колодій. - К.: Вид-во "Ай Бі", 2002. - 684 с.
32. *Патнам Р. Д. та ін.* Творення демократії: Традиції громад. активності в сучасній Італії / Пер. з англ. В.Ющенко. - К.: Основи, 2001. - 302 с.
33. *Петров О.В.* Социологические пиар-технологии в политике. - К., 2007. - 288 с.
34. *Петров О.* Партії необхідний політичний маркетинг // Україна і світ сьогодні. - 2004. - № 6. - 21-27 лют. - С. 2 80.
35. *Пірен М.І.* Конфліктологія: Підручник. - К.: МАУП, 2003. 360 с.
36. Політична реформа - гарантія демократичного розвитку українського суспільства. - К.: Вид-во УАДУ, 2003. - 160 с.
37. Політичний маркетинг та електоральні технології / НАН України; Ін-т соціол. - К.: Гарт, 2002. - 250 с.
38. Політичний менеджмент / Укр. центр політ. менеджменту. - Укр. наук. журн. - К., 2004.
39. Політичні партії як суб'єкт формування політико-управлінської еліти в умовах політичної модернізації: Навч. посіб. / НАДУ. К.: Парлам. вид-во, 2008. 416 с.
40. Політичні процеси в умовах демократизації українського суспільства: Конспект лекцій до дистанційного курсу. - К.: Центр навч. л-ри, 2007.
41. *Пухкал О., Дикий О.* Політичний маркетинг // Вісн. Академії праці і соц. відносин Федерації профспілок України. - К., 2002. - № 1. С. 198-201.
42. *Радченко О.В.* Влада і вибори: інституційна взаємодія в демократичному суспільстві: Монографія. - Х.: Вид-во ХарПІ НАДУ "Магістр", 2006. 244 с.

43. Сенюшкіна Т.О. Попередження та врегулювання етнічних конфліктів: державно-управлінський вимір (проблеми теорії, методології, практики): Монографія. - О.: ОРІДУ НАДУ, 2005. - 368 с.
44. Соціально-адекватний менеджмент: концептуалізація моделі: Автореф. дис. ... д-ра соціол. наук: 22.00.01 / В.В.Бурега; НАН України; Ін-т соціол. - К., 2003. - 35 с.
45. Соціально-політичний маркетинг як один з механізмів раціональної взаємодії органів державного управління з населенням: Автореф. дис. ... канд. соц. наук: 22.00.07 / О.А.Котуков; Харк. нац. ун-т ім. В.Н.Каразіна. - Х., 2002. - 20 с.
46. Становлення та розвиток політичних виборів в Україні (управлінський аспект): Автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.01 / І.В.Шкурат; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2002. - 20 с.
47. Теоретико-методологічні засади формування державноуправлінських рішень: Автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01. / В.Д.Бакуменко; Укр. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2001. - 36 с.
48. Тертичка В.В. Державна політика: Аналіз та здійснення в Україні. - К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2002. - 750 с.
49. Тоффлер А. Третя хвиля / Пер. з англ. А.Євси. - К.:Всесвіт, 2000.
50. Фисун А.А. Демократия, неопатримониализм и глобальные трансформации: Монография. - Х.: Константа, 2006. - 352 с.
51. Філософія політики: Корот. енциклопед. словн. / Авт.упоряд.: В.П.Андрущенко та ін. - К.: Знання України, 2002. С. 371.
52. Формування теоретико-методологічних засад політичної аналітики в державному управлінні України: Автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр.: 25.00.01 / Ю.Г.Кальниш; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2017. - 36 с.
53. Castells, Manuel (2018). *Communication power* (2nd ed.). Oxford: Oxford University Press.
54. Garrett, R. K., 2019, *Protest in an information society: A review of literature on social movements and new ICTs*, *Information, Communication & Society*, 9(2), 202-224.
55. Gibson, R. K., Lusoli, W., Ward, S., 2019, *Online Participation in the UK: Testing a 'contextualised' model of Internet effects*, *British Journal of Politics and International Relations*, 7(4), 561-583
56. Hoffman, L. H. (2018). *Participation or communication? An explication of political activity in the internet age*. *Journal of Information Technology & Politics*, 9(3), 217-233. doi:10.1080/19331681.2011.650929 [Taylor & Francis Online], [Google Scholar]
57. Karr, Karolina (2017). *Democracy and lobbying in the European Union*. Campus Verlag.
58. Gilens, Martin; Page, Benjamin I. (September 1, 2018). "Testing Theories of American Politics: Elites, Interest Groups, and Average Citizens". *Perspectives on Politics*. 12 (3): 564-581
59. Moritz Hoferer, Lucas Bottcher, Hans J. Herrmann, Hans Gersbach *The Impact of Technologies in Political Campaigns* *Physica A: Statistical Mechanics and its Applications* · September 2019. 2-26 pp.
60. Judith S. Trent and Robert V. Friedenberg. *Political Campaign Communication: Principles and Practices*. Rowman & Littlefield, 2018.
61. Daniel Kreiss and Shannon C. McGregor. *Technology firms shape political communication: The work of Microsoft, Facebook, Twitter, and Google with campaigns during the 2016 US presidential cycle*. *Polit. Commun.*, 35:155-177, 2018.
62. Lewicki, R.J. (2019), "Teaching negotiation: the state of the practice", in Ayoko, O.B., Ashkanasy, N.M. and Jehn, K.A. (Eds), *Handbook of Conflict Management Research*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, pp. 493-507.
63. Gigerenzer, G. (2018), *Risk Savvy: How to Make Good Decisions*, Penguin, London.
64. Harinck, F. and Druckman, D. (2017), "Do negotiation interventions matter? Resolving conflicting interests and values", *Journal of Conflict Resolution*, Vol. 61 No. 1, pp. 29-55.
65. Bell, A. and Mandell, B. (2018), "Cognitive maelstroms, nested negotiation networks, and cascading decision effects: modeling and teaching negotiation complexity with systemic multiconstituency exercises", *Negotiation Journal*, Vol. 34 No. 1, pp. 37-67.

Адреси рекомендованих Інтернет-сайтів

1. Офіційне Інтернет-представництво Президента України - <http://www.president.gov.ua/>
2. Урядовий портал - <http://www.kmu.gov.ua/control/>

3. Офіційний веб-сайт Верховної Ради України - [http:// portal.rada.gov.ua/](http://portal.rada.gov.ua/)
4. Рада національної безпеки і оборони України www.rainbow.gov.ua
5. Головне управління державної служби України - [http://
www.guds.gov.ua/control/uk/index](http://www.guds.gov.ua/control/uk/index)
6. Дзеркало тижня - www.zerkalo-nedeli.com
7. Диалог.УА. - dialogs.org.ua
8. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університету ім. Т.Шевченка. - <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/index.html>
9. Електронні вісті - www.elvisti.com
10. Інформаційний бізнес-портал "ЛіГ А Бізнесінформ" www.liga.kiev.ua
11. Інформаційні ресурси про Україну - www.infoukes.com 119. Мережа аналітичних центрів України - www.intellect.org.ua
12. Міжнародний центр перспективних досліджень www.icps.kiev.ua
13. Незалежний культурологічний часопис "І" - www.ji.lviv.ua
14. Політична думка - www.politdumka.kiev.ua
15. Політична Україна - www.polit.com.ua
16. Українська правда - pravda.com.ua
17. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова - www.ucerps.org.ua
18. Українсько-канадський проект "Розбудова демократії" www.democracy.kiev.ua
Урядовий кур'єр - uamedia.visti.net/uk/